

JUBILEUM

JUBILEUM JUDr. KARLA ČERMÁKA

Dne 13. září se dožil 80 let JUDr. Karel Čermák – výborný právník a ještě lepší člověk, obdivovatel možností, které člověku dávají řeč a otevřená brána jazyků, milovník hudby a rychlých koní pod kapotou, vzdělanec nad hranicemi provinciality. K řadě vinšovníků se připojuje i Právník a přeje dlouholetému členu své redakční rady, kterým je Karel Čermák od roku 1992, vše dobré do dalších let.

Po maturitě roku 1953 na staroslavném Akademickém gymnasiu ve Štěpánské ulici, kterému se tehdy smělo tak říkat jen neoficiálně, a ročním působení v účtárně Vesnického divadla sídlícího v hloubětínském zámečku, se pražský rodák Karel Čermák stal v roce 1954 studentem Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Jak se vynikajícím právníckým osobnostem občas stává, nebyla *ars boni et aequi* životní metou Čermáka – gymnasisty. Ale jeho přihlášky na Filozofickou fakultu UK, kde chtěl nejprve studovat germanistiku a poté rusistiku, byly odmítnuty, neboť zastával idealistický světový názor, jak stálo v zamítnutí přihlášek. Během právníckých studií, která ukončil v roce 1959, se seznámil s profesorem Viktorem Knappem. Jubilant si přes rozdílnost politických názorů profesora velmi vážil a rovněž Viktor Knapp, jak Karel Čermák před časem poznamenal, ho měl docela rád. Když se Čermákova studia chýlila ku konci, Knapp mu doporučoval místo finančního úředníka na Okresním národním výboru v Trhových Svinech, ale Karel Čermák si zvolil advokacii, se kterou spojil celý svůj život. Po koncipování v Jihlavě, Pelhřimově a Písku složil v roce 1961 advokátní zkoušky a v témž roce nastoupil do Advokátní poradny v Praze 1 zaměřené na mezinárodní klientelu. Postupně se zaměřoval zvláště na problematiku průmyslových práv a duševního vlastnictví vůbec, jakož i mezinárodních arbitráží. K Čermákově vzrůstající profilaci na významného a respektovaného odborníka v těchto oblastech mu vedle juristického talentu výrazně pomohlo i jazykové nadání – vedle výborné angličtiny a němčiny (v 70. a 80. letech působil dokonce i jako jejich soudní tlumočnick) také kvalitní znalost francouzštiny a ruštiny. Pozoruhodné je, že Karel Čermák ovládá velmi dobře rovněž latinu a dokáže nejen číst v jazyce, který spoluvytvářel základy evropské kultury a právnícké vzdělanosti, ale i překládat z něj. Lingvistika patří mezi Čermákovy koníčky a jeho četné texty a vystoupení dokazují, jaký význam má pro právo i právníky jazyk a jeho kultura. Čteme-li jubilatovu úvahu nad prvním ročníkem Právníka v knize vydané k 150 letům existence našeho časopisu nebo seznamujeme-li se Čermákovými poznámkami *O právnícké češtině* zveřejněnými v roce 2009 na internetových stránkách Jiného práva či řadou jeho dalších textů, vidíme, jak autorovi leží na srdci kultura naší řeči. Nad úvodním redakčním článkem prvního čísla Právníka, kde Jan Jeřábek žehrá, že „vydávají se lidu výměry tak nesprávné, že jim snad ani spisovatel sám nerozumí“, si můžeme spolu s oslavencem povzdechnout: „Inu, na tom se toho po 150 letech zas tolik nezměnilo.“

Události konce 60. let slibovaly naší společnosti změny k lepšímu. Tehdy byl Karel Čermák zvolen v roce 1968 předsedou Městského sdružení advokátů v Praze. Jeho úsilí ovlivnit vývoj zdejší advokacie směrem k svobodnému povolání zůstalo tenkrát nenaplněno. Když jubilant v roce 1969 odmítl vstup do komunistické strany i jiné formy spolupráce s normalizačním režimem, logickým krokem byla jeho rezignace na předsednictví ve sdružení. Poté působil v Advokátní poradně v Praze 1 a spolupracoval s JUDr. Ing. Milanem Hořejšem na agendě průmyslových práv. S ním a ještě s JUDr. Vladislavem Vrbou založil v roce 1990 advokátní kancelář Čermák, Hořejš, Vrba; nyní jubilant působí v advokátní kanceláři Čermák a spol., která získala řadu ocenění. Vzhledem k odborné specializaci se Karel Čermák od 60. let postupně zapojil do činnosti některých mezinárodních organizací věnujících se problematice duševního vlastnictví, např. členstvím v *Assotiation Internationale du Droit pour la Protection de la Propriété Intellectuelle* se sídlem v Curychu nebo v *La Ligue Internationale du Droit de la Concurrence* se sídlem v Lausanne.

Na sklonku roku 1989 byl Karel Čermák zvolen posledním předsedou Ústředí české advokacie. Jeho zásluhou byl připraven a Českou národní radou posléze přijat zákon č. 128/1990 Sb., o advokacii, který nabyl účinnosti 1. července 1990. Tehdy byl Karel Čermák také zvolen prvním předsedou České advokátní komory; předsednickou funkci vykonával v letech 1990 až 1994 a 1996 až 2001. V této funkci prosadil již v roce 1991 přijetí Československa jako pozorovatele do Rady evropských advokátních komor (CCBE) a později zajistil české členství v Radě; působil zde až do roku 1997 a pak ještě v letech 2000 až 2003 jako vedoucí československé a posléze české delegace. V rámci CCBE byl předsedou výboru pro středoevropské a východoevropské advokacie. Jako vysoký funkcionář české advokacie se významně zasloužil o obsah i přijetí Pravidel profesionální etiky a Pravidel soutěže advokátů České republiky schválených 31. 10. 1996 představenstvem ČAK. Náleží mu i velký podíl na sloučení komerčních právníků s advokáty v novou Českou advokátní komoru a na jejím vytvoření jako silného samosprávného svazku. Nebylo to v jednoduché době, k samosprávným stavovským organizacím se tehdejší vlivné politické síly nechávaly zrovna vlídně. Některé stavovské komory významně doplatily na ideologii boje proti „novodobým cechům“ pod záminkou očisty volného trhu a na snahu nahradit stavovskou samosprávu státní správou. Proti těmto tendencím Karel Čermák tvrdě bojoval a nakonec byl úspěšný. Česká advokátní komora je dnes důležitým prvkem našeho justičního systému. Nebyl to jediný případ, kdy Karel Čermák dokázal urputně bránit tradice, byť je leckdo v jepičím životě myšlenkových stavů postmoderny měl za přežitek. Ale nebylo ani málo případů, kdy se projevil jako průkopník, kde se jiní báli změn a otevření prostoru svobodě.

O politickou kariéru Karel Čermák nikdy nestál. Přesto byl 16. září 2003 jmenován ministrem spravedlnosti a tuto funkci zastával do 15. června 2004, kdy v důsledku vlastní demise svůj výlet do politiky skončil rozčarován událostmi kolem soudcovských platů. Již dříve se někteří soudci rozhodli soudit se státem o své platy a Karel Čermák je v prosinci 2003 nabádal, aby vážili, co při tomto kroku riskují, včetně důvěry v justici a její dobré pověsti. Stát se k Čermákovu zklamání nepoučil: v červnu 2004 přes jeho nesouhlas vláda rozhodla odejmout soudcům od roku 2005 13. a 14. platy. Karel Čermák dobře věděl, k jakým koncům tato taškařice dospěje, a seznav váhu hlasu nestraničského ministra ve vládě koaličních stran, vrátil se k advokacii. Jubilant působí také jako rozhodce Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR v Praze, Rozhodčího soudu při Mezinárodní hospodářské komoře ve Vídni a u Mezinárodního arbitrážního centra pro duševní vlastnictví v Ženevě.

Literárně vešel jubilant ve známost bezpočtem esejistických příspěvků, úvah, postřehů a glos k tomu, co aktuálně znělo ve společnosti, mezi právníky nebo v advokacii, stejně jako k nadčasovým tématům. Čteme je dlouhou řadu let v Bulletinu advokacie, ale i jinde, ať již to jsou články v Lidových nebo Hospodářských novinách, anebo eseje v měsíčníku Právo & byznys. Některé z nich vydal knižně (*Advokacie & úvahy související* nebo *Proč je právo tlusté & další úvahy*). Na stránkách Právnicka se Karel Čermák jako autor neobjevuje. Velmi významná je ale méně viditelná a hodně cenná Čermáková činnost pro náš časopis spojená s jeho členstvím v redakční radě – pravidelné, ochotné a včasné recenzování textů nabízených Právnicku k uveřejnění, recenzování zasvěcené, trefné, občas prospěškované vlídnými štulci do autorských neobratností.

Za svůj dlouhý život získal Karel Čermák nejedno domácí i zahraniční ocenění. Připomeňme z nich alespoň Významenaní za zásluhy o republiku Rakousko, které obdržel v roce 1994 od prezidenta Thomase Klestila, a titul Právník roku, jímž naše právnická obec v roce 2005 ocenila celoživotní službu jubilanta spravedlnosti a právu.

Redakce Právnicka, vědoma si, jak cenný je v dnešní relativizující společnosti intelektuál odmítající přestat věřit v rozum, slušnost a spravedlnost v době degradující, čest na úchytku, slovo na bzučení komára a přírodu na emisní povolenky“ a zvedající neúnavně hlas proti stádnosti a hlupství, přeje Karlu Čermákovu dlouhá léta, pevné zdraví a britké pero. A to s plným vědomím, že Čermákovu pero je někdy řízné až k načurání, neboť jubilant myslí a píše, neschovávaje se za slova, protože umí svá slova v klidu obhájit.